

บทความวิจัย

ผลกระทบและการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: กรณีศึกษานักศึกษาปริญญาของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชุตินา สุตจรรยา *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาของคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ นักศึกษาปริญญา จำนวน 40 คน ของคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) ผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบต่อนักศึกษาปริญญาทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบออนไลน์ ทำให้นักศึกษาปริญญาทุกคนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นในการจัดซื้ออินเทอร์เน็ตส่วนบุคคลเอาไว้ใช้ในการเรียน ด้านการเดินทาง โดยนักศึกษาปริญญาทุกคนต้องศึกษารายละเอียด ขั้นตอนการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ต้องเตรียมตัวในการจัดหาเอกสาร หลักฐาน และดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวเป็นเวลานานกว่าปกติ และ ด้านกฎหมายและระเบียบพิธีการตรวจคนเข้าเมือง เช่น การเตรียมค่าใช้จ่ายในการกักตัวตามระยะเวลาที่ทางรัฐบาลไทยกำหนด คือ 14 วัน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากสถานการณ์ปกติอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ได้กระทบกับการใช้ชีวิตส่วนตัวของนักศึกษาเท่าใดนัก เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีระบบช่วยเหลือเตรียมพร้อมไว้อยู่แล้ว ในส่วนของการปรับตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น พบว่า นักศึกษาปริญญา ทุกคนมีการปรับตัวที่ดี เนื่องจากมีการประสานกันในระบบรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง และพักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีการส่งข้อมูล และปรึกษากันเป็นประจำ

คำสำคัญ: นักศึกษาปริญญา, ผลกระทบ, การปรับตัว, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

* ดร., นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ, กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, Email: chutima.su@rmutp.ac.th

(Received: 03/03/23, Revised: 21/09/23, Accepted: 22/09/23)

Research Article

Impact and Adaptability of International Students During the COVID-19 Pandemic: A Case Study of Bhutanese Students Studying at the Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Chutima Sudjanya[†]

Abstract

This study sought to understand the impacts of the COVID-19 pandemic on Bhutanese students studying at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon (RMUTP) and their coping mechanisms during the pandemic. This study employed a qualitative research approach involving an in-depth interview with 40 Bhutanese students enrolled in the International Business program at RMUTP's Faculty of Business Administration. This study found that the pandemic has had a negative effect on Bhutanese students in several ways, including (a) online teaching and learning which required Bhutanese students to spend more money on the internet bill and other related costs, (b) more immigration requirements for Bhutanese students to enter the Kingdom of Thailand, and (c) the Thai government's regulations during the pandemic, such as mandatory quarantine for international arrivals, increased the financial burden and expense for Bhutanese students. Interestingly, this study found that the pandemic had no impact on Bhutanese students' lifestyle because there was effective social support among senior and junior Bhutanese students. In terms of Bhutanese students' adaptability during the pandemic, this study found that Bhutanese students had a high level of adaptability in all aspects during the COVID-19 pandemic. This resulted in having strong social support among Bhutanese students at RMUTP.

Keywords: Bhutanese Students, impact, adaptability, COVID-19, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

[†] Ed.D., International Affairs Division, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Email: chutima.su@rmutp.ac.th

(Received: 03/03/23, Revised: 21/09/23, Accepted: 22/09/23)

1. บทนำ

ในปี ค.ศ. 2019 มีรายงานการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่น ต่อมา มีรายงานการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วไปในประเทศต่าง ๆ และมีผู้ป่วยหนักและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศต้องมีมาตรการรับมือ อาทิ การบังคับให้สวมใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคม การหยุดเรียนและหยุดการทำงาน การทำงานที่บ้าน การจำกัดการเดินทางภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ตลอดจนการปิดประเทศในที่สุด (กรมควบคุมโรค, 2564)

สำหรับประเทศไทย มีรายงานการพบผู้ที่ติดเชื้อโควิด-19 ครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2563 ต่อมา ในกลางเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 มีรายงานจำนวนผู้ที่ติดเชื้อและผู้ป่วยโควิด-19 ที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นายกรัฐมนตรีด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 โดยสรุปคือ การห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งทางบก ทางเรือ รถยนต์ ทางอากาศ หรือพาหนะอื่นใดหรือการใช้เส้นทางคมนาคมไม่ว่าจะเป็นทางอากาศ ทางน้ำ หรือ ทางบก และการปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่อโรค เช่น สนามมวย สนามกีฬา สนามแข่งชัน สนามเด็กเล่น สนามม้า ผับ สถานบริการ สถานที่แสดงมหรสพ สถานที่ออกกำลังกาย รวมถึงการปิดสถานศึกษาทุกแห่ง แต่ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ทดแทน ซึ่งรัฐบาลไทยได้เร่งนำเข้าวัคซีนและเริ่มฉีดให้กับประชาชนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 ทำให้ช่วงปลายปี พ.ศ. 2564 จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตลดลง รัฐบาลจึงเริ่มผ่อนคลามาตรการต่าง ๆ และเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว (กรมควบคุมโรค, 2564)

มาตรการของรัฐบาลไทยในการรับมือต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น การใช้มาตรการล็อกดาวน์ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การงดการเดินทางข้ามประเทศ ก็ได้ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย รวมถึงนักศึกษาชาวต่างชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครด้วยเช่นกัน โดยข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 พบว่า จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 101 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2566) ทั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะนักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการกองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีภาระหน้าที่หลักเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการด้านระเบียบและพิธีการตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งการทำหนังสือตอบรับนักศึกษาชาวต่างชาติของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานกับนักศึกษาจากประเทศภูฏานที่ศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้น ผู้วิจัยมีโอกาสดูแลติดต่อประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล ข้อกำหนด และขั้นตอนการเดินทางระหว่างราชอาณาจักรไทย และ ราชอาณาจักรภูฏานอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า นักศึกษาภูฏาน

ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไรตลอดจนนักศึกษา มีการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไรบ้าง ผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในการวางแผนรับมือกับสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครสามารถบรรลุเป้าหมายในการเข้าสู่การจัดลำดับมหาวิทยาลัยโลก (University World Rankings) ต่อไป

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนะนำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 ซึ่งได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยมีภารกิจในการผลิตบัณฑิตอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นบัณฑิตในสายวิชาชีพ ตามค่านิยมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลว่า “บัณฑิตนักปฏิบัติ” มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล ทั้งในเรื่องการจัดทำหลักสูตร การจัดการที่ทันสมัย และมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญมาดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีการทดสอบความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยกำหนด มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานวิจัยด้วยการสนับสนุนให้อาจารย์ทำงานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และงานวิจัยกับสถาบันและองค์กรในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย 4 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เทเวศร์ ศูนย์โชติเวช ศูนย์พัฒนวิชาการพระนคร และ ศูนย์พระนครเหนือ เปิดการเรียนการสอนทั้งหมด 9 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบ โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงระดับปริญญาเอก (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2566)

2.2 นโยบายเกี่ยวกับนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

การรับสมัครนักศึกษาชาวต่างชาติเป็นหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก ทำให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมีความพยายามที่จะปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้มีความเป็นนานาชาติ มีหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับรองรับให้นักศึกษาชาวต่างชาติเข้ามาสมัครเรียน ซึ่งปัจจุบันมีหลักสูตรนานาชาติที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 1 หลักสูตร คือ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) คณะบริหารธุรกิจ

ซึ่งหลายปีที่ผ่านมา มีนักศึกษาชาวต่างชาติเข้ามาเรียนในคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นจำนวนมาก โดยเป็นนักศึกษาที่มาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหรัฐอเมริกา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2566)

สำหรับนักศึกษาภูฏาน สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในการประชุมครั้งที่ 5/2556 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ได้มีมติอนุมัติให้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร ให้กับนักศึกษาภูฏาน จำนวน 10 ทุนการศึกษา ตั้งแต่ภาคการศึกษาปีที่ 2/2556 เป็นต้นไป ทำให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้มอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาภูฏาน รุ่นที่ 1 ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 10 ทุนการศึกษา โดยนักศึกษาเดินทางเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ใน 3 คณะ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล จำนวน 1 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 1 คน และคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) และหลังจากนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ดำเนินการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาภูฏาน ให้เข้ามาศึกษาเฉพาะคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) เท่านั้น จำนวน 10 ทุนการศึกษาเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2563 และได้ปรับลดจำนวนการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาภูฏาน เหลือเพียง 2 ทุนการศึกษา ในปี พ.ศ. 2564 และ จำนวน 8 ทุนการศึกษาในปี พ.ศ. 2565 ทำให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มี นักศึกษาภูฏานเข้ามาศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จนถึงปัจจุบันนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2566)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคล

ประเภทของรูปแบบการดำเนินชีวิตมีพื้นฐานความคิดที่ว่า แต่ละบุคคลมีความสนใจที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต และมีการกระทำที่ตอบสนองต่อความสนใจของตนเองอยู่เสมอ ดังที่ Reimer (1995) กล่าวว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต คือ รูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงถึงความเป็นตัวของคนนั้น ๆ โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เพราะแต่ละคนก็จะเลือกทำในสิ่งแตกต่างจากคนอื่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถแบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตไว้ 5 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม (Cultural Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม หรือ ประเพณีนิยมในแต่ละสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม (Social Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรอบตัวที่เห็นว่าสำคัญ นอกเหนือจากสิ่งที่ตนไปรอบตัว และสิ่งที่ควรค่าต่อการที่บุคคลจะเข้าไปร่วมทำเพื่อส่วนรวม

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นความบันเทิง (Entertainment Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และความบันเทิงของตนเองมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้าน และครอบครัว (Home and Family Orientation) หมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่มีลักษณะของความใกล้ชิด และเป็นเรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับบ้าน และคนในครอบครัวของตนเอง

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านกีฬา และกิจกรรมกลางแจ้ง (Sport and Outdoor Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ รวมถึงการใช้ชีวิตกลางแจ้ง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของบุคคล

Jandt (1998) กล่าวว่า การปรับตัวคือ การจัดการกับความรู้สึกกังวลใจ ไม่สบายใจ ความสับสนในการที่ต้องเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่คุ้นเคย แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งผู้ที่เข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ก็จะเรียนรู้ที่จะอาศัยอยู่ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐาน ค่านิยมของวัฒนธรรมใหม่ได้ ทั้งนี้ เมตตา วิวัฒนานุกูล (2559) ได้กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปรับตัว ได้แก่

1. พื้นฐาน/ลักษณะส่วนบุคคล สิ่งที่ดีตัวและเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า (Predisposition) ได้แก่

- 1) บุคลิกนิสัย ถ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดี เข้ากับคนง่าย ช่างสังเกต ชอบเรียนรู้ เปิดกว้าง และยืดหยุ่น ก็จะมีโอกาสประสบปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมน้อย
- 2) ทักษะคิดและการมองแบบเหมารวม (Stereotype) การมีทัศนคติเชิงบวกต่อประเทศหรือที่ตนจะเข้าไปอยู่ มีส่วนช่วยในการปรับตัวได้ง่ายขึ้น
- 3) ความคาดหวัง ถ้ามีความคาดหวังต่อวัฒนธรรมเจ้าบ้านสูง แต่กลับไม่ได้พบกับสิ่งที่คาดหวัง ก็จะเกิดความตระหนกทางวัฒนธรรมได้
- 4) ระดับความแตกต่างทางความคิด คือ หากยังมีความแตกต่างกันทางความคิดมากเท่าใด ย่อมก่อให้เกิดความตระหนกทางวัฒนธรรมมากขึ้นเท่านั้น
- 5) ทักษะการสื่อสาร/ทักษะการใช้ภาษา การมีทักษะการสื่อสารที่ดี และสามารถใช้ภาษาของเจ้าของวัฒนธรรมได้ช่วยให้เข้ากับวัฒนธรรมเจ้าบ้านได้ง่ายขึ้นด้วย และ
- 6) ภูมิหลังและประสบการณ์ในต่างประเทศ หากบุคคลมีโอกาสได้ติดต่อกับคนต่างชาติบ่อย ๆ ได้คุ้นเคย หรือศึกษาวัฒนธรรมอื่น ๆ มาก่อน จะช่วยลดความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรมได้

2. สภาพแวดล้อมทางสังคมและประเทศเจ้าบ้าน (Host Environment) ได้แก่ 1) วัฒนธรรมเจ้าของบ้านเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัว เช่น ถ้าวัฒนธรรมมีความเข้มงวดมาก มีลักษณะการแบ่งพวกเขาพวกเราสูง (Ingroup – Outgroup) ย่อมก่อให้เกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Degree of Difference) ของบุคคลกับวัฒนธรรมเจ้าบ้านก็ส่งผลต่อระดับความตระหนกทางวัฒนธรรม 2) ความประทับใจแรกพบต่อสังคม/ประเทศเจ้าบ้าน (First Impression) หากเป็นความประทับใจทางเชิงบวก ย่อมช่วยให้บุคคลเกิดความสุขสบายใจที่จะอยู่ในวัฒนธรรมนั้น 3) การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคม (Group Support) ถ้าคนในสังคมให้ความช่วยเหลือและยอมรับ ปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมย่อมน้อยลง 4) การรับรองอย่างเป็นทางการจากทางราชการ (Institutional Legitimization of New Identity) การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้คนในสังคมย่อมทำให้เกิดการปรับตัวได้ง่ายขึ้น และ 5) โอกาส/ความถี่ในการสื่อสาร หากบุคคลที่เข้ามาในวัฒนธรรมใหม่มีโอกาสพูดคุยและติดต่อสื่อสารกับเจ้าของวัฒนธรรมมาก ย่อมช่วยลดความตระหนกทางวัฒนธรรมได้

3. บทบาทของสื่อมวลชน กฎหมาย และศาสนา ได้แก่ 1) บทบาทของสื่อมวลชน บทบาทของสื่อในการรณรงค์ให้คนในประเทศเจ้าบ้านทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นมิตร ไม่ขูดรีดหรือเอาเปรียบชาวต่างชาติ 2) บทบาทของกฎหมาย ถ้ากฎหมายของวัฒนธรรมเจ้าบ้านมีบทลงโทษ โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากที่ยอมรับทั่วไป บุคคลย่อมหวาดระแวงตลอดเวลา 3) บทบาทของศาสนา หมายถึง บทบาทในการสร้างอิทธิพลเหนือความคิดของคนในสังคม เช่น สอนให้มีความยึดหยุ่น รักเพื่อนมนุษย์ทุกคน หรือให้เคร่งครัดในกรอบที่ถูกกำหนดอย่างเข้มงวด

อนึ่ง Cushner and Brislin (1996) ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย หรือวัฒนธรรมใหม่ ได้อย่างดี โดยจะมีคุณลักษณะดังนี้ 1) มีความสุข กินดี อยู่ดี (Feeling of Contentment and Well-being) 2) สามารถรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้ ได้รับการเคารพนับถือ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (Maintain/Respect/Good Relations) 3) สามารถทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ และเข้าใจวัฒนธรรมองค์กร รูปแบบการทำงานของบุคคลอื่นได้อย่างดี (Task Effectiveness) และ 4) ไม่มีความตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) หรือสามารถจัดให้หมดไปได้

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาภูฏาน จำนวน 40 คน ที่ศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้วยเพราะผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดต่อ แลกเปลี่ยน

ข้อมูล และดำเนินการเกี่ยวกับงานระเบียบและพิธีการตรวจคนเข้าเมืองกับนักศึกษาภูฏานทั้ง 40 คน ในช่วงเวลานั้น จึงเป็นโอกาสอันดีในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวของนักศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับนักศึกษาภูฏาน ทั้ง 40 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนที่สุด จากนั้นใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง และใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความหมายเพื่อสร้างบทสรุปจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

4. ผลการศึกษา

4.1 ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ต่อนักศึกษาภูฏาน มีดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบด้านชีวิตความเป็นอยู่

ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 นั้น รัฐบาลไทยได้ประกาศล็อกดาวน์ประเทศ โดยปิดเส้นทางการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยมีเงื่อนไขในการเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทยด้วยการกักตัว (Quarantine) เป็นระยะเวลา 14 วัน ซึ่งในขณะนั้น นักศึกษาภูฏานจำนวน 40 คน ไม่ได้อยู่ในราชอาณาจักรไทย เนื่องจากเดินทางกลับยังประเทศภูฏาน โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้กล่าวว่า

“การกลับมาประเทศไทยครั้งนี้ มีที่พักเตรียมอยู่แล้ว เนื่องจากตอนที่เดินทางกลับไปไม่ได้คืนที่พัก แต่ว่าเสียค่าที่พักรายเดือนตามปกติ โดยโอนเงินค่าที่พักมาชำระรายเดือนเข้าบัญชีธนาคารของเจ้าของที่พักทุกเดือน” (นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 2564)

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาภูฏานได้เดินทางกลับไปยังประเทศภูฏาน ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2563 แต่ยังคงเสียค่าใช้จ่ายในการเช่าห้องพักอยู่ ดังนั้น เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 เมื่อนักศึกษาภูฏาน จำนวน 40 คน ตัดสินใจเดินทางกลับเข้าราชอาณาจักรไทย จึงไม่มีปัญหาในเรื่องที่พักอาศัย เนื่องจากมีนักศึกษาภูฏานรุ่นที่ 1 อยู่ในราชอาณาจักรไทย คอยให้ความช่วยเหลือ ประสานงานและจัดหาที่พักอาศัยให้

2. ผลกระทบการจัดการเรียนการสอน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ประกาศให้จัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ 100% ในช่วงเดือนมกราคม 2564 จนถึง เดือนกรกฎาคม 2565 ดังนั้น นักศึกษาทุกคนต้องปรับตัวในการเรียนในรูปแบบออนไลน์ และต้องนัดหมายกับอาจารย์ หรือ

บุคลากรส่วนงานอื่นเพื่อเข้าพบเป็นการเฉพาะ เนื่องจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้ประกาศให้พนักงานทุกหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่บ้าน ในรูปแบบ Work From Home

โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้กล่าวว่า

“ตอนนี้ทุกคนต้องอยู่แต่ในที่พัก และเรียนในรูปแบบออนไลน์ และไม่สามารถออกไปฝึกงานได้ตามปกติจะไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่คณะก็ไม่สามารถทำได้ และไม่รู้ว่าจะทำอะไร กลัวจะเรียนจบช้ากว่ากำหนด” (นักศึกษาชั้นปีที่ 4, 2564)

ผลกระทบที่นักศึกษาภูมูานได้รับในช่วงระยะเวลานี้ก็คือ เรื่องของการฝึกงาน ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นนักศึกษาที่จำเป็นจะต้องออกไปฝึกงานเพื่อเตรียมตัวสำหรับการจบการศึกษา สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำให้รัฐบาลไทยประกาศล็อกดาวน์ทุกพื้นที่ และทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ปฏิบัติงานที่บ้าน ทำให้การออกไปฝึกงานของนักศึกษาทุกคนรวมทั้งนักศึกษาภูมูาน ไม่สามารถจะทำได้ตามปกติ ทำให้นักศึกษาภูมูานมีความกังวลเป็นอย่างมากว่าจะไม่จบการศึกษาตามกำหนด

3. ผลกระทบด้านการเดินทาง

การเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย เป็นไปด้วยความยากและมีขั้นตอนมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากนักศึกษาภูมูานต้องซื้อประกันสุขภาพและชำระเงินค่าสถานที่กักตัวตามที่รัฐบาลไทยกำหนด รวมทั้งต้องทำการตรวจ RC-PCR Test เป็นระยะเวลา 72 ชั่วโมงก่อนขึ้นเครื่องบิน

โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“ที่บ้านกักตัว 21 วัน แต่ถ้าหากเดินทางมาที่ไทย ทางสถานทูตแจ้งว่า ต้องซื้อประกันสุขภาพ ต้องตรวจสุขภาพก่อนมา และต้องจองที่พักสำหรับกักตัว 14 วันตามที่รัฐบาลไทยกำหนด ซึ่งมีเอกสารมากมายที่ต้องดำเนินการ และเที่ยวบินจากที่นั่นมายังไทย มีจำกัด” (นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 2564)

จากข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากสถานการณ์ปกติที่ทำให้นักศึกษาภูมูาน ต้องจัดเตรียมเพิ่มเติม และหากว่า สถานที่กักตัวตามที่รัฐบาลไทยกำหนดมีผู้จองเอาไว้เต็มแล้ว ก็ต้องเลื่อนระยะเวลาเดินทางออกไป เมื่อเข้ามาในราชอาณาจักรไทย นักศึกษาภูมูานทุกคนก็ต้องทำความเข้าใจกับประกาศห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ และการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ตลอดเวลา

4. ผลกระทบด้านกฎหมายและระเบียบพิธีการตรวจคนเข้าเมือง

เนื่องจากการประกาศให้มีการเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย ของรัฐบาลไทยมีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคม 2564 เป็นต้นไป ทำให้การเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย ของนักศึกษาภูมิกาน ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการกักตัว โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“อาจจะต้องเลื่อนกำหนดเดินทางกลับเนื่องจากที่กักตัวที่ประเทศไทยเต็ม ต้องรอการจองที่สถานที่กักตัวให้ได้ก่อน และค่าใช้จ่ายแพงมาก ต้องทำเอกสารหลายอย่าง ทำให้ต้องเลื่อนการเดินทางออกไป” (นักศึกษาชั้นปีที่ 3, 2564)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า อัตราค่าใช้จ่ายในการกักตัวตามระยะเวลาที่ทางรัฐบาลไทยกำหนด คือ 14 วัน มีราคาเริ่มต้น 20,000 บาทขึ้นไป ซึ่งเป็นอัตราค่าใช้จ่ายที่มีราคาสูงมากสำหรับนักศึกษาภูมิกาน และการดำเนินการทำวีซ่านักศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ก็เป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากสถานที่ราชการปิดทำการ ทำให้ต้องมีการติดต่อประสานงานและตรวจสอบข้อมูลของ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นประจำ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ทำการกักตัวของรัฐบาลไทย ไม่ชัดเจน ทำให้นักศึกษาต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล เอกสาร และดำเนินการตามขั้นตอนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

4.2 ความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาภูมิกานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1. การปรับตัวด้านชีวิตความเป็นอยู่

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“ศึกษาสถานการณ์ของประเทศไทยมาก่อนจากข่าวสารที่ได้รับจากเพื่อน ๆ ในประเทศไทย และพยายามติดตามประกาศของรัฐบาลไทยเพื่อจะได้ปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง” (นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 2564)

ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวได้ดี มีการคอยติดตามรับฟังข่าวสารและประกาศของรัฐบาลไทยอยู่เป็นประจำ ทำให้รับทราบว่า พื้นที่กรุงเทพมหานครมีข้อห้ามในเรื่องของการห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ มีการปิดพื้นที่ต่าง ๆ และร้านค้า รวมทั้งห้างสรรพสินค้าปิด ซึ่งทำให้นักศึกษาชาวใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในที่พักของตนเอง

2. การปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“มหาวิทยาลัยประกาศให้เรียนออนไลน์ ทำให้ตอนนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายกับระบบอินเทอร์เน็ตมาก และการเรียนแต่ละวันใช้เวลานาน สัญญาณของอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยดีเท่าไร แต่ก็สามารถเรียนได้ตามปกติ” (นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 2564)

จากข้างต้นจะเห็นว่า นักศึกษามีการปรับตัวในการเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนจากรูปแบบในห้องเรียนเป็นรูปแบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดี แต่ก็จะมีเรื่องของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบอินเทอร์เน็ต Wi-Fi ที่มีราคาสูงที่นักศึกษาพยายามที่จะใช้ระบบอินเทอร์เน็ต Wi-Fi ในช่วงเวลาที่จำกัด

3. การปรับตัวด้านการเดินทาง

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“มีปัญหาเกี่ยวกับประกาศภาษาไทยบ้าง เช่น ไปไหนได้บ้าง หรือ ห้ามไปไหน ต้องให้เพื่อนคนไทยช่วยอธิบายให้ฟัง แต่ว่า โดยปกติจะไม่ออกไปไหนอยู่แล้ว” (นักศึกษาชั้นปีที่ 3, 2564)

ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางเนื่องจากโดยปกติจะอยู่ที่พัก กับ เข้าพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครบ้าง เป็นบางครั้ง ในช่วงเวลาที่จำเป็น แต่ว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการประกาศภาษาไทยซึ่งมีความจำเป็นต้องขอให้เพื่อนที่เป็นคนไทยช่วยอธิบายเกี่ยวกับข้อกำหนดและระเบียบที่รัฐบาลไทยได้ประกาศออกมา

4. การปรับตัวด้านกฎหมายและระเบียบพิธีการตรวจคนเข้าเมือง

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ กล่าวว่า

“มีการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับเรื่องทำ VISA ตลอด และคณะมีการติดต่ออาจารย์ทางเมลล์ตลอดเวลา” (นักศึกษาชั้นปีที่ 3, 2564)

จากข้างต้นแสดงว่า นักศึกษามีการติดต่อประสานงาน และปรึกษาเรื่องการดำเนินการทำวีซ่านักศึกษาอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของกฎหมาย และระเบียบพิธีการตรวจคนเข้าเมืองแต่อย่างใด

5. อภิปรายผล

ตามคำสั่งศบค.ที่ 8/2563 เรื่องแนวปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 7) สั่ง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 นั้นสามารถสรุปได้ว่า การเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย สำหรับผู้ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ เอกชน นานาชาติ และตำรวจตระเวนชายแดน ต้องดำเนินการตามมาตรการก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้ 1. หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงหรือสถานที่ชุมชนไม่น้อยกว่า 14 วัน 2. เอกสารเพื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้ 2.1 หนังสือรับรองว่าเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้ (COE) 2.2 ใบรับรองแพทย์ Fit to Fly 2.3 ใบรับรองแพทย์ยืนยันไม่ติดโควิด-19 (ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ก่อนการเดินทาง) 2.4 ค่าธรรมเนียมประกันภัยที่ครอบคลุมโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (วงเงินไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ) และ 2.5 เอกสารยืนยันการจองสถานที่กักตัว 3. การคัดกรองจากประเทศต้นทาง (Exit Screening) และเมื่อนักศึกษาชาวต่างชาติเดินทางถึงหรือระหว่างอยู่ในราชอาณาจักรไทยต้องปฏิบัติตามมาตรการดังต่อไปนี้ 1. การคัดกรอง (Entry Screening) 2. การยื่นเอกสาร 3. การเดินทางต้องเดินทางโดยพาหนะที่กำหนด 4. การใช้ระบบติดตามตามที่กำหนด 5. การเข้ารับการกักตัว ไม่น้อยกว่า 14 วันตามที่กำหนด และ 6. การตรวจหาเชื้อโควิด-19 โดยวิธี RT-PCR จำนวน 2 ครั้ง (กรมควบคุมโรค, 2564)

มาตรการข้างต้นล้วนมีค่าใช้จ่ายทั้งนี้ และเป็นค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต่างชาติทุกคนรวมทั้งนักศึกษาภูมิลำเนาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ต้องมาจ่ายด้วยตัวเองไม่ได้มีการสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร หรือ ทางรัฐบาลไทยแต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาที่กำลังลำบากโดยเฉพาะจำนวนการขอเข้ามาในราชอาณาจักรไทยของนักศึกษาชาวต่างชาติของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยมีจำนวนมากทำให้สถานที่กักตัวตามที่รัฐบาลไทยกำหนดซึ่งมีราคาถูก ได้ถูกจองจนเต็มก่อนหน้า ส่งผลให้นักศึกษาภูมิลำเนาต่างหาทางจองสถานที่กักตัวที่เหลือน้อยในราคาที่สูงขึ้น หรือไม่ก็ต้องเลื่อนระยะเวลาการเดินทางออกไป ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายที่จะตามมาอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งเรื่องการเลื่อนบัตรโดยสารเครื่องบิน และการตรวจสุขภาพที่จะต้องดำเนินการตรวจใหม่ตามเงื่อนไขที่รัฐบาลไทยกำหนด ซึ่งหากว่า ในอนาคตมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องมีการกักตัว หรือตรวจหาเชื้อโรค รัฐบาลไทยควรมีสวัสดิการสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทะเบียนเรียนกับมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นในเรื่องของสถานที่กักตัวที่เป็นสถานที่เฉพาะสำหรับนักศึกษาโดยตรง จะช่วยลดค่าใช้จ่าย และความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของเชื้อโรคได้ยิ่งขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาชาวต่างชาติในการเดินทางเข้ามาศึกษาต่อจนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้

ในขณะเดียวกัน ตามประกาศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่ได้ประกาศ ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2563 เนื่องจากสถานการณ์

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนและการวัดผลทุกรายวิชาในรูปแบบออนไลน์ทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2564 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2564 และหากกรณีนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องเข้ามาดำเนินการภายในมหาวิทยาลัยต้องให้อาจารย์ผู้ดูแลรายวิชานั้น ขออนุมัติจากคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยคณะกำหนดรูปแบบการขออนุมัติเข้าพื้นที่ตามความเหมาะสม และปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างเคร่งครัด

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนจึงมีรูปแบบเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งเป็นการเรียนการสอนในห้องเรียนในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ปรับเปลี่ยนไปสู่รูปแบบออนไลน์ทดแทน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินต่อไปได้ตามปกติ นอกจากนี้การใช้ชีวิตในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ในเดือนมกราคม 2564 นักศึกษาภูมิลำเนาต้องปรับตัวกับมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 หรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า “ศบค.” เช่น การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เมื่อออกนอกเคหสถาน หรืออยู่ในสถานที่สาธารณะ นักศึกษาภูมิลำเนาไม่สามารถรับประทานอาหารในร้านอาหารได้ ต้องซื้อกลับบ้านอย่างเดียว และร้านอาหาร หรือร้านค้ามีเวลาเปิด และ ปิดที่ชัดเจน คือไม่เกิน 21.00 น. (Carroll & Conboy, 2020)

นอกจากนี้ นักศึกษาภูมิลำเนายังไม่สามารถเข้าสถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม หรือ ฟิตเนสได้อีกด้วย และยังมีข้อกำหนดห้ามเดินทางข้ามพื้นที่อีกด้วย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนในช่วงเวลานี้ คือ เรื่องของการฝึกงานของนักศึกษาภูมิลำเนาชั้นปีที่ 4 ซึ่งจะต้องดำเนินการก่อนจบการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกงาน เป็นการทำรายงาน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และ สอดคล้องกับการประกาศมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของรัฐบาลไทยในขณะนั้น และเพื่อลดความกังวลของนักศึกษาภูมิลำเนาเกี่ยวกับการเลื่อนการจบการศึกษาออกไป ในขณะที่นักศึกษาภูมิลำเนา ชั้นปีที่ 1 นั้น มีการดำเนินการเรื่องเอกสารการเข้าเรียน และการทำบัตรนักศึกษาเป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากการประกาศปิดพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทำให้การติดต่อประสานงานทุกอย่างต้องใช้เป็นระบบออนไลน์เท่านั้น ดังนั้นนักศึกษาภูมิลำเนาชั้นปีที่ 1 จำเป็นต้องใช้หนังสือเดินทาง (Passport) ในการติดต่อทางราชการ โดยได้รับรหัสนักศึกษา และ บัตรนักศึกษาผ่านทางระบบออนไลน์ในการแสดงตนกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในกรณีที่ถูกเรียกถาม เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

เรื่องของการจัดสรรวัคซีนสำหรับนักศึกษาภูมิลำเนาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สืบเนื่องมาจากความผิดพลาดในการสื่อสารเกี่ยวกับรูปแบบการลงทะเบียนขอรับวัคซีน ทำให้มีนักศึกษาภูมิลำเนาเข้ารับวัคซีนกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 4 คน และจำนวน 36 คน เข้ารับวัคซีนกับทางสถานเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรภูมิลำเนาประจำประเทศไทย สาเหตุเกิดจากการประชาสัมพันธ์ใช้ระบบออนไลน์ เป็นการลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชัน และใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ทำให้นักศึกษาชาวต่างชาติหลายคน รวมทั้งนักศึกษา

ภูฏาน ไม่ได้ร่วมลงทะเบียนเข้ารับวัคซีนกับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งนอกจากนักศึกษา ภูฏานแล้ว ยังมีนักศึกษาชาวจีน ที่ไปรับวัคซีนจากสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนเช่นกัน

ในขณะที่เดียวกันค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาภูฏานต้องจัดซื้ออินเทอร์เน็ตส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการเรียนรูปแบบออนไลน์ก็มีความจำเป็นอย่างมาก และมีราคาค่อนข้างแพง ซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้ในนักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็น นักศึกษาชาวไทย หรือ นักศึกษาชาวต่างชาติอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งผลการศึกษา ข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Baloran (2020) และ Rajkumar (2020) ที่พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 มีผลกระทบต่อระดับความรู้ ความวิตกกังวล การเรียนการสอน และผลกระทบอื่น ๆ ในการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ให้นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน และเพื่อให้คงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (Bao, 2020) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครก็มีความพยายามติดตั้งเครื่องกระจายสัญญาณ อินเทอร์เน็ต ให้ความครอบคลุมในทุกพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และในอนาคต อาจจะมีการจัดหาสวัสดิการมาช่วยในเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้ออินเทอร์เน็ตส่วนบุคคลเพื่อสนับสนุนนักศึกษาทุกคน ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อไป

ผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาภูฏานมีการปรับตัวที่ดีมาก และมีสภาพจิตใจที่ดีมากขึ้นเช่นกัน และมีความ เข้าใจในเรื่องของข้อกำหนด และมาตรการที่รัฐบาลไทยออกประกาศบังคับใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัสโควิด-19 เป็นอย่างดี จะเห็นได้จากการที่นักศึกษาภูฏานทุกคนให้คำตอบตรงกันว่า ไม่ค่อยเดินทางออกนอกที่ พักบ่อยนัก นอกจากมีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น และเนื่องจาก นักศึกษาภูฏานพักอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมแบบ ครอบครัว ปกป้องกันตลอดเวลา มีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก ด้วยวัฒนธรรม และรูปแบบการดำเนินชีวิต ของสังคมภูฏานที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องของการรวมตัวกัน มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงทำให้มี การติดต่อสื่อสาร กระจายข่าวสารข้อมูลแบ่งปันความทุกข์สุขต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การติดต่อสื่อสาร หรือ ประสานงาน ระหว่างตัวผู้วิจัยในการที่จะบอกเล่าข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ กับนักศึกษาภูฏานเป็นไปได้ด้วยดี นักศึกษา ภูฏานทุกคนจึงเป็นนักศึกษาที่มีสุขภาพจิตที่ดีมาก ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Cheng and Agyeiwaah (2022) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในต่างแดนโดยเฉพาะในห้วงสถาน การวิกฤต โดยพบว่า กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้น มี 2 ลักษณะ คือ ช่วงแรกนักศึกษาจะรู้สึกตื่นเต้น กับ สิ่งใหม่ ๆ จากนั้นจะเริ่มตื่นตระหนกก่อนจะมีการปรับตัว และอีกกลุ่มคือ เกิดการตื่นตระหนกแล้วค่อยเกิดการ ปรับตัว

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ การออกแบบ การวางแผน และการเตรียมความพร้อมแผนรับมือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมทางการศึกษาอื่น ๆ ในช่วงสถานการณ์วิกฤตอื่น ๆ ในอนาคต เช่น เหตุการณ์ที่มีสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง มีพายุเข้า ฝนตกหนัก น้ำท่วม เส้นทางคมนาคมถูกตัดขาด หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องหยุดการเรียนการสอนในห้องเรียนก็จะสามารถมีแผนรองรับเพื่อให้กิจกรรมของมหาวิทยาลัยฯ มีความต่อเนื่อง ดังเช่น การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและความต่อเนื่องของธุรกิจ การสื่อสารในสถานการณ์วิกฤตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือการเตรียมความพร้อมทางด้านทรัพยากรและบุคคล หากเกิดสถานการณ์วิกฤต เป็นต้น กล่าวโดยสรุปแล้ว การทราบถึงผลกระทบและความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาภูมิลำเนาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำให้ได้สารสนเทศสำคัญที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน คาดการณ์ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งต่อข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพและความต่อเนื่องของการจัดการเรียนการสอน การบริการสุขภาพจิต ตลอดจนการใช้ชีวิตและการเข้าถึงคณาจารย์ นักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในสถานการณ์วิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ณัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล อธิการบดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์ บุญนิษฐ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร วิจัยและพัฒนานวัตกรรม และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุนและให้ข้อมูลที่ดีในการเขียนบทความวิจัยและบทความวิชาการทุกเรื่องด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณกองบรรณาธิการวารสารทุกท่านที่ให้คำแนะนำที่ดีในการปรับแก้ไขและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนบทความวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนางานเขียนบทความวิชาการและบทความวิจัยในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2564). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และ ปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง.
<https://ddc.moph.go.th/uploads/files/2017420210820025238.pdf>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2566). ประวัติ โครงสร้าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
<https://www.rmup.ac.th/ประวัติ-โครงสร้าง>
- เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์). (2559). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baloran, E. T. (2020). Knowledge, attitudes, anxiety, and coping strategies of students during COVID-19 pandemic. *Journal of Loss and Trauma*, 25(8), 635-642.
- Bao, W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2(2), 113-115.
- Carroll, N., & Conboy, K. (2020). Normalising the “new normal”: Changing tech-driven work practices under pandemic time pressure. *International Journal of Information Management*, 55, 102186. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102186>
- Cheng, M. T., & Agyeiwaah, E. (2022). Exploring Chinese students’ issues and concerns of studying abroad amid COVID-19 pandemic: An actor-network perspective. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 30, 100349.
<https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2021.100349>
- Cushner, K., & Brislin, R. W. (1996). *Intercultural Interactions: A Practical Guide*. Sage Publications.
- Jandt, F. E. (1998). *Intercultural communication: An introduction* (2nd ed.). Sage Publications.
- Rajkumar, R. P. (2020). COVID-19 and mental health: A review of the existing literature. *Asian Journal of Psychiatry*, 52, 102066. <https://doi.org/10.1016%2Fj.ajp.2020.102066>
- Reimer, B. (1995). Youth and modern lifestyles. In J. Fornas & G. Bolin (Eds.), *Youth culture in late modernity* (pp. 125-148). Sage Publications.